

ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี*

EFFECTIVENESS OF SCHOOLS MANAGEMENT UNDER NONTHABURI MUNICIPALITY

NONTHABURI PROVINCE

พระครูใบฎีกาสราวุฒิ เกตุเมฆ*, โชติ บดีรัฐ, ศรชัย ท้าวมิตร

Phrakrubaidika Sarawut Ketmek*, Chot Bodeerat, Sonchai Taomitr

คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok, Thailand

*Corresponding author E-mail: 7089007@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี ให้เกิดประสิทธิผล การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณโดยเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 349 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 32 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านวัสดุสิ่งของ ด้านการบริหารจัดการ และด้านคนหรือบุคคล และ 3) แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรีให้เกิดประสิทธิผล มีทั้งหมด 4 แนวทาง คือ การการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาในทางบวก และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยั่งยืน การบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรีประสบผลสำเร็จอย่างสูง ผ่านปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ การใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม และการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยใช้กระบวนการ PDCA ส่งผลให้คุณภาพการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การบริหารจัดการ, โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี

Abstract

This research aimed to 1) Examine the level of management effectiveness of schools under Nonthaburi Municipality, Nonthaburi Province; 2) Identify the factors influencing the effectiveness of school management; and 3) Propose management approaches to enhance the effectiveness of schools under Nonthaburi Municipality. A mixed-methods approach was employed. The quantitative phase collected data using questionnaires from 349 personnel

working in schools under the municipality. The data were analyzed using mean, standard deviation, and multiple linear regression analysis. The qualitative phase involved in-depth interviews with 32 key informants related to school management. The findings revealed that: 1) The overall level of school management effectiveness was high ($\bar{X} = 3.93$); 2) Three factors-materials and resources, management administration, and personnel-significantly influenced management effectiveness at the .01 level; and 3) Four management approaches were identified to promote school effectiveness: general administration, academic administration, creating a positive school climate, and fostering a sustainable organizational culture. The study concluded that school management under Nonthaburi Municipality has achieved a high level of effectiveness through several critical factors, including competent personnel, transparent budgeting, adequate provision of materials and resources, and participatory management practices based on the PDCA (Plan-Do-Check-Act) cycle, all of which contribute to sustainable management quality and organizational success.

Keywords: Effectiveness, Management, Schools Under Nonthaburi Municipality

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่ระบบทุนนิยมและบริโศกนิยมครอบงำ การบริหารจัดการองค์กรต้องเผชิญกับความท้าทายจากการแข่งขันอันเข้มข้นและการแสวงหาผลกำไรอย่างไม่หยุดยั้ง ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงนี้ ศาสตร์การบริหารสมัยใหม่จึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งในด้านประสิทธิภาพและการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) อย่างไรก็ตาม แนวทางการบริหารแบบตะวันตกที่พัฒนามาในช่วงไม่ถึงหนึ่งร้อยปี มักให้ความสำคัญกับวัตถุและสร้างวัฒนธรรมแบบ “ผู้แพ้-ผู้ชนะ” ซึ่งนำไปสู่การแข่งขันและความขัดแย้งอย่างไม่สิ้นสุด ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้ทฤษฎีการตะวันตกเริ่มหันมาสนใจหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เพื่อประยุกต์ใช้ร่วมกับการบริหารจัดการ เพราะตระหนักว่าหลักการที่ยั่งยืนและคำนึงถึงความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริงนั้น อยู่ที่ “ศาสตร์การบริหารเชิงพุทธศาสตร์” แม้หลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมีอายุมากกว่าสองพันห้าร้อยปี แต่กลับมีความสอดคล้องกับหลักการบริหารสมัยใหม่อย่างน่าประหลาด (บุญทัน ดอกโธสง, 2562) การเปลี่ยนแปลงในยุคแรกเริ่มมุ่งเน้นการลดต้นทุนและการผลิตจำนวนมาก เพื่อตอบสนองระบบทุนนิยม แต่ในปัจจุบัน การบริหารงานมีความซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์ที่หลากหลายมาปรับใช้ โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากแนวโน้มการนำ “สมรรถนะ (Competency)” มาใช้ในการบริหารสมัยใหม่ เพื่อระบุบุคลากรที่มีความสามารถโดดเด่นและแตกต่าง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน (ภวัต พัฒนนิภากร และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร, 2562) ควบคู่ไปกับการบริหารเชิงพุทธที่เน้นการพัฒนาคนอย่างรอบด้าน การศึกษานี้จึงมุ่งเปรียบเทียบและบูรณาการหลักการบริหารสมัยใหม่กับหลักการบริหารเชิงพุทธศาสตร์ เพื่อเสนอแนวทางที่สมดุลระหว่างความสำเร็จขององค์กรและความสุขอย่างยั่งยืนของมวลมนุษย์

ด้วยสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในทุกมิติ ส่งผลให้ทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทันท่วงที เพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการ และในอีกแนวทางหนึ่ง คือ การนำเทคนิค/เครื่องมือมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนาได้ในหลากหลายแง่มุม หรือที่เรียกว่า “กระบวนการคุณภาพ (PDCA)” ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมาอย่างยาวนานและถูกนำมาประยุกต์ใช้งานอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงคุณภาพ

ของอุตสาหกรรมทั่วโลก รวมทั้งเป็นรากฐานของระบบคุณภาพอื่น ๆ ที่ใช้ในทุกวันนี้ เนื่องจากมีกระบวนการที่ง่ายและไม่ซับซ้อน จึงเป็นเครื่องมือที่น่าสนใจและเป็นทางเลือกสำหรับองค์กรนำมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนการดำเนินงานเชิงนโยบายหรือการดำเนินงานในเชิงปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ, 2567) ที่เป็นกระบวนการคุณภาพ (PDCA) หรือเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อ คือ “วงจรเดมมิง (Deming Cycle)” นั้น เริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้นโดยเอ็ดเวิร์ด เดมมิง (Deming, W. E., 1950) ที่พัฒนามาจากแนวคิดของ วอลเตอร์ ชูฮาร์ต ประกอบด้วย โครงสร้าง 4 ขั้นตอน ได้แก่ P - Plan (การวางแผน) เป็นการวางแผนที่มีรายละเอียดครอบคลุมทั้งในส่วนของการดำเนินงาน การกำหนดการประเมินความสำเร็จ แนวทางการดำเนินงาน ภาวการณ์พัฒนาที่เกี่ยวข้อง กรอบระยะเวลาการดำเนินงาน D - DO (การปฏิบัติตามแผน) เป็นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ ในรูปแบบโครงการหรือการดำเนินการต่าง ๆ ตามแผนที่กำหนด เพื่อบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายของแผนที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรม C - Check (การตรวจสอบ) เป็นการตรวจสอบการดำเนินการระหว่างและหลังการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ด้วยกลไกที่ได้รับมอบหมาย (Shewhart, W. A. , 1939) รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะการปรับปรุงการดำเนินการ และ A - Act (การปรับปรุงการดำเนินการ) เป็นการปรับปรุงแผนและการปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อไป โดยการนำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลและวิเคราะห์ในลักษณะเชิงลึกเพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการให้ดียิ่งขึ้น (วรรณภา ไหล่หมาก และคณะ, 2561)

จังหวัดนนทบุรีมีโรงเรียนชั้นพื้นฐานในสังกัดหลายหน่วยงาน ทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอำเภอเมืองนนทบุรีมีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนนครนนท์วิทยา 1 ถึง 5 และโรงเรียนกีฬานครนนท์วิทยา 6 ซึ่งล้วนเป็นสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฐานะ “หน่วยบริการสาธารณะด้านการศึกษา” ที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการควบคู่กับนโยบายของเทศบาลนครนนทบุรี เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ การบริหารจัดการโรงเรียนภายใต้บริบทดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบเข้ากับแนวคิดวงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยให้สถานศึกษามีกรอบการทำงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพผ่าน 4 ขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Plan การวางแผน) การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Do การปฏิบัติตามแผน) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของคุณภาพการบริหาร (Check การตรวจสอบ) ตลอดจนการนำผลประเมินมาปรับปรุง แก้ไข และยกระดับคุณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Act การปรับปรุงการดำเนินการ) ที่สามารถทำซ้ำใหม่ได้เรื่อย ๆ เพื่อยกระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น สามารถปิดช่องว่างการพัฒนา เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ เสริมสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการและทรัพยากรภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการดังกล่าว โดยอาศัยฐานการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ชุตินัน ศรีนวกะตระกูล, 2564)

ในยุคปัจจุบันการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ตลอดจนความคาดหวังของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่สูงขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนต้องมีระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ยืดหยุ่น และสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนในสังกัดเทศบาลยังต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายท้องถิ่น ควบคู่กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพ ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการ และแนวทางการพัฒนาที่จะช่วยให้สถานศึกษาของเทศบาลนครนนทบุรีสามารถยกระดับคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรีให้ประสิทธิผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามตัวแปรที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informant) โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ (พุทธสรณ์ สุธิไชยมณี, 2566) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน ข้าราชการครูสังกัดเทศบาล 155 คน พนักงานจ้าง (ครูผู้ช่วย) 68 คน และเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนทบุรี 120 จังหวัดนนทบุรี รวมจำนวน 349 คน (สำนักการศึกษา เทศบาลนครนทบุรี, 2567) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 32 คน ประกอบด้วย 1) นายกเทศมนตรีนครนทบุรี จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเทศบาลนครนทบุรี จำนวน 1 คน 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จำนวน 6 คน 4) ตัวแทนครู และบุคลากรในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จำนวน 12 คน และ 5) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จำนวน 12 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงและวางแผนใหม่ต่อไป ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ปัจจัยด้านคนหรือบุคลากร ด้านเงินหรืองบประมาณ ด้านวัสดุสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent) ข้อมูลตอนที่ 2 ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนตอนที่ 3 ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Step Multiple Linear Regression Analysis) (พัชรา ศรีพระบุญ, 2565) และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ให้เกิดประสิทธิผล มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็น

2. วิธีการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating Scale) 5 ระดับ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหา พร้อมทั้งแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบครั้งที่สอง จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน

มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence: IOC) ผลจากการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลที่ 0.945 ซึ่งเป็นผลที่ยอมรับได้ในทางสถิติ นำมาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม และทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1970) แล้วนำมาทดสอบ (Try Out) กับประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติที่ไม่ใช่พื้นที่วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .997 แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 32 คน ใช้คำถามปลายเปิดที่พัฒนาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างให้ครอบคลุมประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ และ 3) แนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียน
2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เริ่มจากการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์แนวคิดด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียน จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 32 คน ด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Qualitative Content analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีขั้นตอน ดังนี้
 - 3.1 นำข้อมูลมารวบรวมเก็บไว้อย่างเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการตรวจสอบความถูกต้อง
 - 3.2 นำข้อมูลมาย่อหรือลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ให้มีขนาดเล็กลง หรือเฉพาะส่วนที่วิเคราะห์ได้จริง
 - 3.3 การหาข้อสรุปและตีความ (Conclusion and Interpretation) ด้วยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสามรูปแบบ คือ การตรวจสอบตรวจสอบสามเส้าข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าทฤษฎี และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล
 - 3.4 แสดงข้อมูลโดยการนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive)

ผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี มีดังนี้

1. ศักยภาพประสิทธิภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
 - 1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี	n = 349		แปรผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการวางแผน	3.97	.81	มาก
2. ด้านการดำเนินการ	3.95	.85	มาก

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน (ต่อ)

ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี	n = 349		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3. ด้านการตรวจสอบ	3.92	.93	มาก
4. ด้านการปรับปรุงแก้ไขและวางแผนใหม่ต่อไป	3.89	.92	มาก
รวม	3.93	.87	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.97$) ด้านการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.95$) ด้านการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.92$) และด้านการปรับปรุงแก้ไขและวางแผนใหม่ต่อไป ($\bar{X} = 3.89$)

1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y)

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
a ค่าคงที่	.093	.040		2.330	.020
X ₁ ด้านคนหรือบุคลากร	.218	.052	.231	4.212	.000
X ₂ ด้านเงินหรืองบประมาณ	.038	.038	.044	.999	.318
X ₃ ด้านวัสดุสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์	.412	.058	.418	7.105	.000
X ₄ ด้านการบริหารจัดการ	.373	.067	.389	5.577	.000

R = .991 R² = .983

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter method) ดังนี้

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

2.1 ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 4 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) เท่ากับ 0.991 (R = .991) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) โดยมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

2.2 ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 4 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) เท่ากับ 0.983 (R² = .983) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรสามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) ได้ร้อยละ 98.30

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

2.3.1 ด้านวัสดุสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ (X3 Beta = .418)

2.3.2 ด้านการบริหารจัดการ (X4 Beta = .389)

2.3.3 ด้านคนหรือบุคลากร (X1 Beta = .231)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) มากที่สุด ได้แก่ ด้านวัสดุสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ (X₃) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) เปลี่ยนแปลงไป .418 หน่วย รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (X₄) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) เปลี่ยนแปลงไป .389 หน่วย และด้านคนหรือบุคลากร (X₁) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (y) เปลี่ยนแปลงไป .231 หน่วย

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ให้เกิดประสิทธิผล พบว่า 3.1) ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรปรับโครงสร้างภาระงานของครูและบุคลากรให้ชัดเจน ลดงานธุรการที่ไม่จำเป็น เพื่อให้บุคลากรสามารถทุ่มเทต่อการจัดการเรียนการสอนได้มากขึ้น และพัฒนาทักษะการบริหารจัดการขั้นพื้นฐานให้แก่บุคลากร เช่น การจัดทำแผนงาน การจัดทำบันทึกข้อมูล การใช้งบประมาณ และการทำงานแบบ PDCA 3.2) ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์ของพื้นที่ เช่น ประวัติศาสตร์เมืองนนทบุรี ศิลปะพื้นถิ่น กีฬาและสิ่งแวดล้อมริมแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นต้น และจัดระบบนิเทศภายใน (Internal Supervision) ที่เน้นการพัฒนา มากกว่าการตรวจสอบ เพื่อเสริมแรงจูงใจและคุณภาพวิชาชีพครู 3.3) ด้านการสร้างบรรยากาศสถานศึกษาในทางบวก โดยการจัดสรรสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ผ่านกิจกรรมจิตอาสา งานวัฒนธรรม งานกีฬา งานวัดหรืองานภายในท้องถิ่น และ 3.4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยั่งยืน กำหนดค่านิยมของโรงเรียน (Core Values) ที่สามารถสร้างให้เป็นพฤติกรรมได้จริง ใช้ PDCA เป็นเครื่องมือหลักในการทำงานทุกระดับ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบมีเป้าหมาย ตรวจสอบได้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการนำระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากร เช่น อบรมระบบออนไลน์, MOOC, การประชุมวิชาการ, PLC มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

1.1 ระดับระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.97$) ด้านการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.95$) ด้านการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.92$) และด้านการปรับปรุงแก้ไขและวางแผนใหม่ต่อไป ($\bar{X} = 3.89$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา ยงเสมอ และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานตาม

แผนการพัฒนาของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จบการศึกษายู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา สถานที่พักอาศัยอยู่ในตำบลท่าทราย 2) ผลการศึกษาระดับในการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี การจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 1.153) 3) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม พบว่า สอดคล้องกัน อยู่ในระดับมาก และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (กาญจนา ยงเสมอ และคณะ, 2563)

1.2 ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารจัดการสถานศึกษาหรือในที่นี้ คือ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้เกิดประสิทธิผลนั้น กระบวนการในการบริหารถือเป็นสิ่งสำคัญของระบบที่จะคอยขับเคลื่อน และผลักดันให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ในที่สุด ซึ่งการทำให้กระบวนการนั้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์นั้น ควรจำเป็นต้องมีการบูรณาการเทคนิค วิชาการ หรือกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน แล้วจึงจะส่งผลทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันนั้น มีทั้งด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งการที่จะทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้บริหารจึงควรใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และการโน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายจนเป็นผลสำเร็จ โดยอาศัยหลักการ PDCA เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาและทำให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงให้กระบวนการทำงานนั้นมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และทำวนซ้ำแบบนี้ไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เกิดเป็นกระบวนการจัดการที่มีคุณภาพ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ด้านคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรีทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขสันต์ สุขสงคราม ศึกษาเรื่อง แนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) กับการบริหารแบบพระพุทธศาสนา จากการศึกษาพบว่า ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จเรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเป็นอย่างดีก็คือกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของ วงจรการบริหารในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะเครื่องมือการบริหารที่มีนัยร้อย พัน หรือหมื่นรูปแบบนั้นล้วนแต่มีแก่นร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ วงจรคุณภาพ (PDCA) ทั้งนี้ การศึกษาค้นคว้าหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงการนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา (สุขสันต์ สุขสงคราม, 2564)

2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านวัสดุสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านคนหรือบุคลากร ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าบุคลากรในโรงเรียนได้รับการบรรจุเข้าทำงานที่ตรงตามความรู้ความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับมอบหมายงานหรือภารกิจหน้าที่ที่ตรงตามความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานและการสอน ได้รับการสนับสนุนในการทำงาน ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรณิษา ทองดี และโสภา อำนวยรัตน์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหาร

ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กกับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการจูงใจ, ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร และปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถพยากรณ์ความสำเร็จ ได้ร้อยละ 74.5 (พรรณิษา ทองดี และโสภา อำนวยรัตน์, 2567)

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรีเป็นองค์กรที่มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี เป็นจำนวนมากทั้งผู้บริหารเทศบาลฯ ผู้บริหารโรงเรียนครูและบุคลากรภายในที่แบ่งออกเป็นหลายฝ่าย รวมถึงนักเรียนและผู้ปกครอง ที่มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ที่มีทั้งความคิด ทักษะ และพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ผู้บริหารของโรงเรียนที่มีหน้าที่บริหารจัดการและวางแผนนโยบายสู่การดำเนินการให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล มีคุณภาพของการเรียนการสอน และสามารถพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนให้มีสมรรถสูงที่เหมาะสมกับการสอนในยุคปัจจุบัน ดังนั้น จึงควรให้ความสนใจต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ตามแนวคิดการบริหารจัดการ 4M สอดคล้องกับ วรรณที ศรีโนนยาง และคณะ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของตรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียน และประสบการณ์นักเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .05 และ .01 ตามลำดับ ปัจจัยระดับห้องเรียน ได้แก่ คุณภาพการสอน และประสบการณ์การสอน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และประสบการณ์การบริหาร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และ 3) ปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ (วรรณที ศรีโนนยาง และคณะ, 2562)

3. แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ให้เกิดประสิทธิผล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ให้เกิดประสิทธิผล สามารถแบ่งแนวทางการบริหารจัดการออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

การบริหารงานทั่วไป โดยการสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุตามนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียน กำหนดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ การประชาสัมพันธ์งานประสานงานกับหน่วยงานราชการ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดทำประวัตินักเรียน การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน งานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

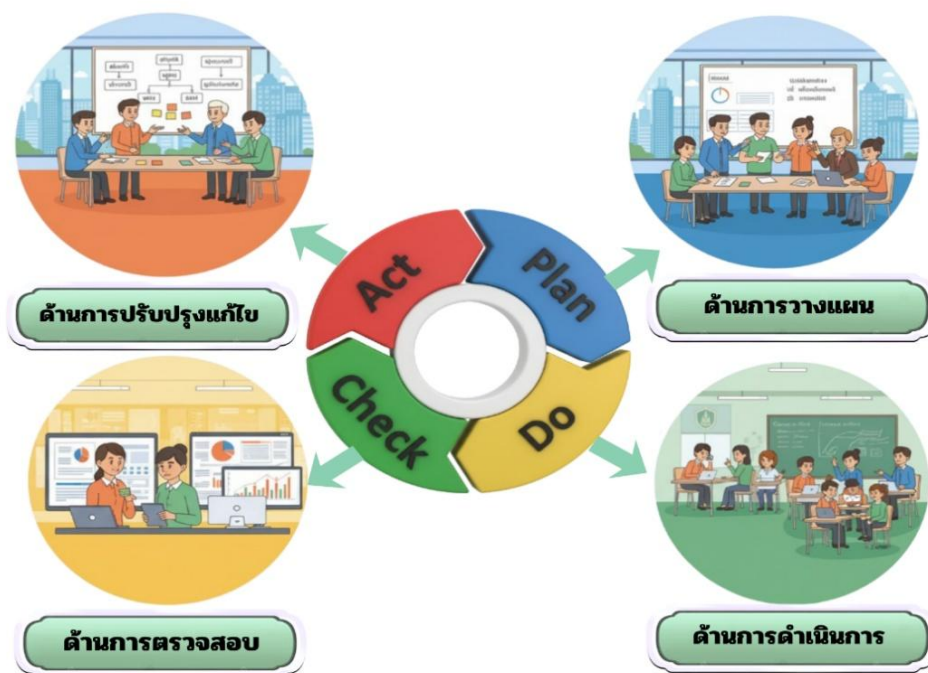
การบริหารงานวิชาการ โดยค้นหาแนวทางการจัดการโรงเรียนให้สำเร็จอย่างเหมาะสมกับระบบโครงสร้างการศึกษาในปัจจุบัน โดยยึดศักยภาพของนักเรียนเป็นหลัก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการเรียน การสอนให้มีประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน และมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ และสามารถพัฒนาความรู้ และทักษะใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและในอนาคต

การสร้างบรรยากาศสถานศึกษาในทางบวก เป็นแนวทางการบริหารจัดการปัจจัยต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน สภาพการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สภาพการดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนที่ทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร บรรยากาศการบริหารจัดการ การเอื้ออำนวยต่อการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน

การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยั่งยืน ที่เป็นแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนโดยการมุ่งเน้นสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบันขึ้นภายในโรงเรียน เป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึง อัตลักษณ์และบริบทของโรงเรียน เพื่อการสร้างความร่วมมือ ร่วมใจ ความสามัคคีขึ้น และให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง ได้มองเห็นภาพในการพัฒนาโรงเรียนไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำพาโรงเรียนไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

ในการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้เกิดประสิทธิผลนั้น กระบวนการในการบริหารถือเป็น สิ่งสำคัญของระบบที่จะคอยขับเคลื่อน และผลักดันให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ในที่สุด เพื่อให้เกิดเป็นกระบวนการจัดการที่มีคุณภาพ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ด้านคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรีทั้งหมด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและได้พบประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ทั้งด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไขและวางแผนใหม่ต่อไป ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ด้านการวางแผน โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีการกำหนดแบบแผนในการวางแผน หรือวางกลยุทธ์อย่างชัดเจน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีแบบแผนที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากบริบทในพื้นที่มีลักษณะเดียวกัน เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ชุมชนเดียวกัน ที่มีลักษณะเป็นชุมชนเมือง สามารถพบเจอปัญหาหรืออุปสรรคเดียวกัน ซึ่งทำให้กระบวนการกำหนดปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และนำผลของการวิเคราะห์มาสังเคราะห์เพื่อวางแผนการดำเนินการที่คล้ายคลึงกัน ส่วนการกำหนด

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ จะมีความแตกต่างกันบ้าง ตามแนวคิดในการนำองค์กรของผู้บริหาร แต่ก็ไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับกระบวนการในการวางแผน ทุกโรงเรียนจะมีขั้นตอนที่เหมือนกัน ตั้งแต่ขั้นตอนในการตั้งเป้าหมายและการวางแผนงานว่าจะปรับปรุงอะไร มีวิธีการปรับปรุงอย่างไร การกำหนดผู้รับผิดชอบ การกำหนดระยะเวลา และสิ่งสำคัญที่สุด คือ การกำหนดผลลัพธ์ที่มุ่งหวังว่าจะมีลักษณะอย่างไร และกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม แล้วจึงทำให้ออกมาเป็นแผนการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

ด้านการดำเนินการ บุคลากรดำเนินงานตามที่กำหนดผู้รับผิดชอบตามตัวชี้วัดอย่างชัดเจน แต่เนื่องด้วยบุคลากรนั้นมีงานที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก จึงไม่สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามแผนได้ ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงกระบวนการในการดำเนินการหรือการปฏิบัติการให้มีความเหมาะสม และกระจายภาระงานอย่างทั่วถึง เพื่อลดภาระงานไว้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงอย่างเดียว เพื่อให้กระบวนการบริหารจัดการสมบูรณ์ และมีคุณภาพ และส่งผลลัพธ์เชิงบวกต่อโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีอย่างแท้จริง

ด้านการตรวจสอบ เป็นขั้นตอนการประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผน หรือวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานนั้นมีหรือไม่ และมีสาเหตุจากอะไร ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม ที่มักจะเกิดปัญหาค้นไ้ระหว่างการทำงานที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ถือเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน รวมทั้งการควบคุมติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลหรือประเมินถึงปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไปในการตรวจ และการประเมินผลการปฏิบัติงานที่จะต้องตรวจสอบด้วยการปฏิบัติงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการปฏิบัติงาน

ด้านปรับปรุงแก้ไขและวางแผนใหม่ต่อไป จากการดำเนินการตามกระบวนการทุกขั้นตอน จะต้องนำมาวิเคราะห์ถึงระดับของความสำเร็จ และค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทุกขั้นตอน แล้วจึงหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น ผ่านขั้นตอนการกำหนดมาตรฐาน การปรับปรุงและพัฒนา และการสรุปผล ซึ่งจากผลลัพธ์ของการดำเนินการนั้น ไม่ว่าจะผลที่ออกมาจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบก็ตาม ควรนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการของกระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรีใหม่ เพื่อให้แน่ใจว่าแนวทางในการพัฒนาของวงจรการบริหารจัดการในรอบต่อไปจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และแก้ไขปัญหาเก่าที่เกิดขึ้นให้หมดไป และลดช่องว่างในโอกาสที่จะเปิดปัญหาใหม่ขึ้น และวงจรการบริหารจัดการจะดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง และได้ผลลัพธ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

การบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ให้เกิดประสิทธิผล ต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่มีคุณภาพ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย โดยมี 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านการวางแผน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทชุมชนเมืองเดียวกัน มีการตั้งเป้าหมาย กำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ด้านการดำเนินการ บุคลากรปฏิบัติงานตามแผนและตัวชี้วัด แต่พบปัญหาภาระงานมาก ทำให้บางงานไม่บรรลุตามเป้าหมาย จึงควรกระจายภาระงานให้เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพและต่อเนื่อง ด้านการตรวจสอบ เป็นขั้นตอนสำคัญในการประเมินความก้าวหน้าและตรวจหาปัญหาระหว่างการทำงาน เพื่อควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐาน และใช้ข้อมูลที่ได้ในการปรับปรุงคุณภาพของงาน ด้านการปรับปรุงและวางแผนใหม่ โรงเรียนควรนำผลจากการประเมินมาวิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุของปัญหา และพัฒนาแนวทางใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้วงจรการบริหารดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านบุคลากร การใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกขั้นตอน ซึ่งช่วยให้โรงเรียนพัฒนาอย่างต่อเนื่องและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการโดยใช้กระบวนการ PDCA (การวางแผน-ดำเนินการ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง) ช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยการนำไปปฏิบัติ เช่น การอบรมบุคลากร การประชุมชี้แจง และการสื่อสารภายในองค์กร ส่งผลให้บุคลากรนักเรียน และผู้ปกครองได้รับประโยชน์ร่วมกัน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรใช้ผลวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิผลสูงสุด ควรนำแนวทางการบริหารตามผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างผลลัพธ์ระยะยาวและยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้ ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารในบริบทที่แตกต่างกันเพิ่มเติม สนับสนุนการศึกษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนในพื้นที่อื่น เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ควรมีการติดตามและประเมินผลการบริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความต่อเนื่องและความยั่งยืนของการพัฒนา ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยใหม่ ๆ และเปรียบเทียบกับโรงเรียนต่างสังกัด เพื่อขยายองค์ความรู้และส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนทบุรีให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ยงเสมอ และคณะ. (2563). การดำเนินงานตามแผนการพัฒนาของเทศบาลนครนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วารสาร มจร. เลย ปริทัศน์, 1(1), 6-17.
- ชุดิมน ศรีนวกะตระกูล. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานตามนโยบายภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง: กรณีศึกษาหน่วยงาน A มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 47(2), 129-144.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2562). รัฐประศาสนศาสตร์เปลี่ยนโลก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรณิษา ทองดี และโสภา อำนวยรัตน์. (2567). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 12(1), 65-80.
- พฤตสรรค์ สุทธิไชยเมธี. (2566). วิจัยวิทยการวิจัยเชิงผสมทางสังคมศาสตร์ ฉบับเทคนิคภาคปฏิบัติจริง. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- พัชรา ศรีพระบุ. (2565). การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการท่าเรือสินค้าทั่วไป. วารสารวิศวกรรมศาสตร์และนวัตกรรม, 15(3), 154-163.
- ภวัต พัฒนนิภากร และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2562). บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ไทยแลนด์ 4.0. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 4(1), 53-69.
- วรรณที ศรีโนนยาง และคณะ. (2562). ปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 47(2), 333-351.
- วรรณภา ไหม่มมาก และคณะ. (2561). การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. ใน รายงานผลการวิจัย

กองทุนส่งเสริมงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะศิลปศาสตร์.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนนทบุรี. (2567). ข้อมูลหน่วยงานในสังกัด. เรียกใช้เมื่อ 7 กันยายน 2567 จาก
<https://education.nakornnont.go.th/frontpage>

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ. (2567). กระบวนการคุณภาพ (PDCA) กับการพัฒนานโยบาย.
เรียกใช้เมื่อ 28 มีนาคม 2568 จาก <https://www.onlb.go.th/product-blog/a2682>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
(2566). ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570. กรุงเทพมหานคร:
สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

สุขสันต์ สุขสงคราม. (2564). แนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) กับการบริหารแบบพระพุทธศาสนา.
วารสารธรรมวัตร, 2(1), 39-49.

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test*. (5th ed.). New York: Haper Collins.

Deming, W. E. (1950). *The New Economics for Industry, Government, Education*. Cambridge:
Massachusetts Institute of Technology.

Shewhart, W. A. (1939). *Statistical Method from the Viewpoint of Quality Control*. New York: Dover.